

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 746/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att permanent möjliggöra distansundervisning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 746/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma /saml m.fl.:

Enligt vilken tidsplan ämnar regeringen bereda en ändring av lagen om grundläggande utbildning för att möjliggöra distansundervisning,

hur ämnar regeringen säkerställa att genomförande av distansundervisning inte bara blir ett tillfälligt arrangemang i anknytning till coronaepidemin, utan att den i fortsättningen möjliggörs som en form att ordna undervisning i ändamålsenligt avgränsade situationer och

på vilket sätt genomför regeringen ett utredningsarbete om distansundervisningens möjligheter?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Den 16 mars 2020 fastslog statsrådet i samråd med republikens president att det i Finland på grund av coronaviruset råder sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 3 och 5 punkt i beredskapslagen. Undervisnings- och kulturministeriet samt olika ämbetsverk, institut och andra aktörer inom dess förvaltningsområde har som mål att genom sina åtgärder förebygga spridningen av coronavirusepidemin och lindra dess negativa effekter.

Under våren 2020 utfärdade statsrådet ibruktagningsförfordningar och tillämpningsförfordningar med stöd av beredskapslagen (1552/2011) för att sakta ner coronavirusepidemins utveckling. Genom tillämpningsförfordningar begränsades skyldigheten att ordna närundervisning på olika utbildningsnivåer fram till 13.4.2020. Syftet med propositionen var att för sin del hejda spridningen av coronavirussmitta genom att på alla utbildningsnivåer minska kontakterna mellan elever, studerande samt undervisningspersonalen och den övriga personalen. I förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen övergick man huvudsakligen till distansundervisning för att förebygga epidemispridningen. Statsrådet gav 4.6.2020 regeringens proposition (RP 86/2020 rd) till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om grundläggande utbildning och lagen om Europeiska skolan i Helsingfors. Riksdagen godkände lagarna den 26 juni 2020 och de temporära författningsändringarna (521–522) är i kraft 1.8–31.12.2020. Lagstiftningen möjliggör

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 746/2020 rd

en övergång till exceptionella undervisningsarrangemang genom beslut av utbildningsanordnaren.

Undervisnings- och kulturministeriet följer upp effekterna av de tillämpningsförfordningar och lagar som trädde i kraft under våren 2020 (521–522/2020), inklusive genomförandet av undervisning som utnyttjar distansförbindelser, samt resultaten av försöksprojekt som genomförs inom ramen för lagstiftningen för grundläggande utbildning i normala förhållanden, till exempel i nätverksprojektet Utbildning som tjänst som genomförs i samarbete mellan Kommunförbundet och undervisnings- och kulturministeriet under 2020–2021. Enligt resultaten av utvärderingar av effekter ökade distansundervisningen enligt tillämpningsförfordningarna under våren 2020 inlärningsunderskottet, behovet av stöd för lärande och bidrog till polarisering. Även om en del av eleverna drog nytta av distansundervisningen, gav en omfattande övergång till distansundervisning även upphov till ojämlikhet, och risken för marginalisering i fråga om utbildning ökade. Antalet elever som var ensamma och kände ångest ökade under den långa distansundervisningsperioden under våren. Familjernas förmåga att stödja barns och ungas lärande och välbefinnande varierar mycket, och i en krissituation framhävs skillnaderna mellan familjer. Distansundervisningens negativa konsekvenser verkar ha hopat sig i samma familjer och för samma barn.

I undervisnings- och kulturministeriets och regionförvaltningsverkets kommunenkät lyftes fram ett tydligt behov att stärka stödet för lärande och elevvårdens åtgärder för att garantera lärande och välbefinnande samt jämlikhet som undantagsförhållandenas centrala konsekvenser. Enligt uppgifter från kommunerna visade sig distansundervisningen under våren 2020 vara allra mest utmanande för elever som behöver mycket handledning också i närundervisningen. Enligt resultaten var ordnandet av elevvård och stöd för lärande medan vårens tillämpningsförfordning var i kraft polariserat i förhållande till behovet. I oktober 2020 har behovet av elevvårdens tjänster enligt uppgifter från kommunerna ökat i en stor del av kommunerna under coronavirusepidemin.

Inom ramen för den lagstiftning som gällde redan före coronavirusepidemin är det inte enligt lagen om grundläggande utbildning möjligt att undervisningen ordnas som så kallad distansundervisning eller som undervisning med hjälp av distansförbindelser, där eleven själv väljer tid och plats för studierna. I närundervisningen kan man dock utnyttja distansförbindelser till exempel via video eller dator, förutsatt att de ovannämnda kriterierna för närundervisning uppfylls. Undervisning som utnyttjar distansförbindelser har utnyttjats redan före coronavirusepidemin till exempel i undervisningen av språk och religioner mellan olika skolor. Dessutom utnyttjas digitala lärmiljöer, anordningar och applikationer inom ramen för den gällande lagstiftningen redan nu i den grundläggande utbildningen som en del av närundervisningen.

Enligt praxis för tolkning av den gällande lagstiftningen kan en utbildningsanordnare inte besluta att undervisningen helt och hållet ordnas som distansundervisning. Vid stiftandet av lagen om grundläggande utbildning har man utgått från att undervisningen i den grundläggande utbildningen för läropliktiga ges i form av närundervisning (RP 86/1997 rd, s. 54). Därför utfärdade statsrådet i juni 2020 regeringens proposition (RP 86/2020 rd) med förslag till lag om temporär ändring av lagen om grundläggande utbildning, vilket möjliggjorde en övergång till exceptionella

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 746/2020 rd

undervisningsarrangemang i den rådande situationen med en smittsam sjukdom. Utbildningsanordnarnas tills vidare olika kapacitet att ordna undervisning som utnyttjar distansförbindelser ökar ojämlikheten mellan eleverna, vilket var orsaken till att regleringen lades fram som temporär.

Situationen med den smittsamma sjukdomen utvecklas i olika takt i olika delar av landet. På grund av situationen med den smittsamma sjukdomen som utvecklas ska man vid ordnande av undervisning kunna reagera utifrån lokala förhållanden och i rätt tid. En temporär lagändring ger möjligheten att i en svår situation med en smittsam sjukdom handla så att lokala förhållanden beaktas. Statsrådet har som avsikt att under höstsessionen 2020 ge en regeringens proposition som fortsätter rättsläget med temporära lagändringar också under vårterminen 2021. Till lagen om grundläggande utbildning föreslås en temporär ändring, vilket skulle säkerställa ett motsvarande regleringsläge också under vårterminen 2021 så att elevens rätt till undervisning genomförs. Syftet med lagstiftningen är att för sin del hejda spridningen av coronavirussmitta genom att minska kontakterna mellan elever samt undervisningspersonalen och den övriga personalen samt att trygga den grundläggande rättigheten att få grundläggande utbildning också i en situation med en smittsam sjukdom.

Tills vidare skulle en ändring av den gällande lagstiftningen förutsätta samarbete mellan olika förvaltningsområden och en bredare utvärdering som en del av statsrådets gemensamma beredskapsarbete. Än så länge förbereder undervisnings- och kulturministeriet ingen ändring av lagstiftningen i fråga om etablering av distansundervisning genom en tills vidare gällande lagstiftning.

Helsingfors 27.10.2020

Undervisningsminister Li Andersson